

der havde faaet de fleste Stemmer; men da vilde man, hvor der var tre eller flere Kandidater, begaa en Uretfærdighed mod Bælgerne, idet den Mulighed slet ikke ligger fjern, men endogaa temmelig nær, at de Bælgere, som ikke have kunnet sætte deres egen Kandidat igjennem, muligvis vilde kaste deres Stemmer paa en af de Kandidater, som ikke er blandt de to, der have faaet de relativt fleste Stemmer. En Gang frit Valg maatte der altsaa være idetmindste igjen, om man saa derefter skulde skride til bundet Omvalg. Jeg har kun villet gjøre opmærksom herpaa, da Spørgsmaalet blev berørt; det vil jo nærmere kunne tages under Overveielse i det eventuelle Udvalg. Maatte jeg maasse endnu, da jeg har Ordet, tilføie den korte Bemærkning, at der er jo en Mellembel mellem at beholde Raaring og bortkaste Raaring, nemlig den, at man benytter Raaringen alene og ikke sætter det store Apparat i Bevægelse, hvor der kun har meldt sig een Kandidat. Saa at Valget af ham ikke kan være tvivlsomt. Nu have vi naanke vist her hos os den Regel, at i saa Tilfælde kan man stemme Ja eller Nei, og en ny Kandidat kan stille sig inden 8 Dage; men det er jo ogsaa Noget, som kan blive taget under Overveielse, hvorvidt man ikke kunde stille den Forbring til Bælgerne, at naar de ikke ville slutte sig til den eneste Kandidat, der er Tale om, maa de sørge for i Tide at faae opstillet deres egen Kandidat.

Holstein: Jeg vil blot sige, at efter den ærede Ministers sidste Udtalelse, er jeg mindre opbygget ved hans Velvilie og hans Anskuelser om den Sag, end jeg var i Begyndelsen. Rigstignok har den ærede Minister erkjendt, at Afdgangen bør være almindelig, ens for Alle osv., men den ærede Minister har søgt at begrænse sin Opfattelse af den Afgang, der burde være, nærmest til at afhænge af, om der var Valgklager eller ikke. Gaaeste vist, det udelukker ikke, at Enhver bør have en endogaa meget vid Afgang til dem; thi der kan jo ikke blot være Tale om Klager over Valg, der ikke ere godkjendte her i Folkethinget, men selvsølgelig ogsaa om andre Misligheder ved Valgene, saasom Udelukkelse af Vedkommende selv eller Optagelse af Stemmer eller Benyttelse af dem paa en gal Maade, som kan give Anledning til Klage til Administrationen eller fremkalde kriminel Undersøgelse af Sagen. Der kan være mange Ting. Derjom det ikke er bestemt og klart høvedet og udtalt, hvilken Afgang til at stæffe sig Ophøringer i Fred og Ro der skal være for Enhver, der har Interesse deraf, vil det blive Resultatet, at vi vende tilbage til den

gamle Tilstand, hvor det er Kommunalbestyrelsens Sympathier og Antipathier, der afgjør Spørgsmaalet. Dels vil den offentlige Afgang til at se Valglisten, der er omtalt i Stykke 7 i Cirkulæret af 17de Oktober, kunne blive saa indskrænket, at den Tingent betynder, dels ville alle Andragender blive afviste, naar de ikke passe Kommunalbestyrelsen; og derfor maa der træffes virkelige og alvorlige Foranstaltninger. Thi det maa slaas fast, Et af To, enten maa vi have fuldstændig hemmelige Valg, saa at Ingen saar at se, hvorledes der er stemt, eller ogsaa fuldstændig offentlige Valg, saa at Alle kunne faae at se, hvorledes der er stemt. Dette, at Nogle kunne se, Andre ikke kunne se, det er det ikke nok theoretisk at udtale sig om som noget Fordømmeligt og Beslageligt, det maa Administrationen hjælpes med Rigsdagen til at sætte alvorlige Hindringer imod, thi dersom det Valgtrykssystem, som har begyndt at florere i de sidste Aar, skal blive ved at brede sig, vil det medføre en Demoralisation af det offentlige Liv, som er uden Grændse. Som saat, i Hovedtrækkene vil jeg anerkjende, at Ministeren indrømmer Berettigelsen af vort Standpunkt, men det forekommer mig, at de Restriktioner, han gjorde, gav mig Anledning til at tage Noget tilbage af den Anerkjendelse, jeg begyndte med, men da hele Spørgsmaalet jo bliver behandlet i et Udvalg, vil jeg ikke insistere paa det.

Judenrigsministeren (Singerslev): Jeg skal dog sige det ærede Medlem, at foruden Klager har jeg medtaget Berigtigelser. Forholdet er ikke, som det ærede Medlem sagde, at vi her til Lands have en saadan Ordning, at man kan sige, at den enten er fuldt offentlig eller fuldt hemmelig. Det ærede Medlem kan være af den Mening, at det Normale var, at man enten havde fuld Offentlighed, trykte Listen over, hvorledes der var stemt ved et Valg, eller fuld Hemmelighed, fuld hemmelig Afstemning; men saaledes er Valglovens Ordning ikke. Jeg tror nok, at jeg ved det Cirkulære, jeg har udstedt — for Resten efter mange Henvendelser baade fra det ærede Medlems Meningsfæller, fra Mænd her i Rigsdagen og ogsaa fra andre Sider og Kommunalbestyrelser — har bidraget til, at Forholdet er blevet klart, i ethvert Tilfælde Noget. Jeg veed imidlertid nok, at Cirkulæret forstaas noget forstjelligt af de forskjellige Kommunalbestyrelser; nogle mene, at de skulle fremlægge Listen til offentligt Efterhyn, andre mene, at det kun er dem, der staa paa Listen og have stemt, der have Lov til at komme hen og se dem. Denne Anskuelse gjøres navnlig gjældende